

Prædikenforberedelse til Diakoniens Dag 2024

Morten Miland Samuelson, PhD i praktisk teologi, tidl. Sognepræst i Høje Gladsaxe (Haraldskirken), tidl. Diakonikonsulent i Helsingør stift.

Tekster og liturgi

Profeten Esajas 45,5-12 – måske kun 5-8? Ved at tage det første 'vers' af sangen kommer den til at stå klarere, ikke mindst i versionen fra Bibelen 2020.

1. Korintherbrev 1,18-25 (eller 2Tim 3,10-17 – eller ej...). Den første tekst er så central, at den kun har godt af at blive læst ofte, den anden er så fuld af advarsler, at den ikke er egnet til at motivere til diakoni.

Markus 4,26-34 – Lignelserne om kornet der gror helt af sig selv og sennepsbusken bliver godt understreget, hvis man tager samlebemærkningen v 33-34 med. Teksterne er så korte, at de kan læres udenad og præsenteres som historiefortælling – og så træk vejret dybt og kig i bogen ved slutningen af hver historie.

Kollektbønner: Denne søndag vil jeg anbefale Kirsten Jørgensens kollekt fra "Gudstjenestens Bønner" og hendes slutkollekt til fasten. Det er dem, der har flest 'kroge', hvor der kan hægte sig diakonale associationer fast.

Kirkebøn: Sådant en dag er det godt at understrege forbønnen for hele kirken og hele verden som en del af menighedens diakoni. Vedlagt et forslag, hvor bønnen læses ved kirkens lystændingssted med menighedssvar.

Inspiration

På en særlig festdag som Diakoniens Dag er det vigtigt, at prædikenen er fuld af diakoni. Både at diakonien bliver tema i prædikenen, men også at der mærkes en diakonal tone, en diakonal tilgang til relationen mellem prædikant og menighed. Allerbedst vil det være, at prædikenen er af en slags, som sætter gang i samtalen ved kirkekaffen eller kirkefrokosten – at kirkegængerne fortæller videre på historien om Guds diakoni for os og vores diakoni for hinanden.

Derfor må vi give slip på en refleks-forståelse af dagens tekster. Når man læser dagens evangelietekster, især sammen med epistelen fra 1.Korintherbrev 1 ("ordet om korset"), så er det nemt at sidde fast i hjulsporene fra 1.tekstrække, hvor kornet tolkes som Ordet. Men her er både hvedekornet i den første lignelse og sennepsfrøet i den anden *ikke* ordet, men *Guds kongerige*.

Så jeg vil vælge at tolke såningen som diakonale handlinger, og planterne der skyder op, som tegn på Guds kongerige – retfærdighed, fred og glæde (Rom 14,17). Et ekstra twist kan være at bede menigheden fortælle hinanden små personlige oplevelser om diakoni, der gjorde en forskel for deres eget liv. Nogle af os er flabede nok til at gøre det i selve gudstjenesten. Andre kan vælge at nævne spørgsmålene i prædikenen og tage dem op ved kirkekaffen, måske også ved ældremødet eller menighedsrådsmødet i ugens løb og i hvert fald i konfirmandtimerne! Den der siger noget, er den der lærer noget.

Her kommer ikke nogen forslag til en direkte aktualisering. Dels er der i skrivende stund over en måned til Diakoniens Dag, og ingen kan vide, hvad der sker i verden, landet og byen inden da. Dels er det vigtigt, at de aktuelle eksempler på diakonal handling udspringer af den fælles erfaring mellem prædikant og menighed.

Salmeforslag

De helt uundværlige til denne dag:

- 889 Du skal elske din næste som dig selv (100 salmer)
- 367 Vi rækker vore hænder frem

Andre gode ideer:

- 613 Herre, du vandrer forsoningens vej
- 862 Gå i mørket med lyset (100 salmer)
- Du skal elske af hele dit hjerte (salmer.dk – skrevet af Iben Krogsdal til en Diakonien Dag)
- Guds riges frø iblandt os (salmer.dk – ny fra 2022)

Ældre salmer, lovsange og årstidssalmer vælges af menighedens yndlingsrepertoire. Der er også masser af forslag at hente derude.

En kun lidt brugt prædiken fra Diakonien Dag: “Historier er frø til handlinger”

Intro: Historier, der bliver sået i et barns sind og påvirker det siden

Kære Guds familie i *NN kirke*! Tak fordi I har indbudt mig til at fejre Diakonien Dag sammen med jer i år. Jeg håber I overlever – og at jeg gør! Det er nemlig altid spændende at skulle høre evangelium sammen, og særligt spændende at skulle høre det sammen med mennesker, man først lige er begyndt at kende. Hjemme i Høje Gladsaxe, der har menigheden i Haraldskirken kendt mig i årtier, så vi kender hinanden rigtig godt. Det vil ikke overraske dem at høre det jeg siger nu: *Jeg ELSKER historier!*

Hvis vi skal kende hinanden godt, så må vi fortælle hinanden historier om vores liv. Da jeg var tretten år, døde min meget gamle farfar, og mine forældre tog til begravelse på Bornholm. Derfor boede min søster og jeg nogle dage hos min moster og hendes mand og deres ni børn. På deres bogreol fandt jeg de første tre af Narniabøgerne af C.S.Lewis. Det blev en skelsættende oplevelse i mit liv. Da jeg læste bogen *Løven og Heksen og Garderobeskabet*, blev jeg begejstret over landet Narnia, hvor træerne vandrer og dyrene taler. Men allerhøjest elskede jeg løven Aslan, sønnen af Kejseren hinsides havene. Da Aslan blev henrettet uskyldigt i stedet for forræderen, drengen Edmund, sad jeg med tårer i øjnene. Og så begyndte underkæben at falde ned og øjenbrynene at kravle op: Den historie kendte jeg da! Som Aslan døde for Edmund, sådan døde Jesus for mig – og det kom overhovedet ikke bag på mig, da Aslan i næste kapitel stod op fra de døde.

Den historie flyttede ind i mig, og jeg har fortalt den igen og igen sammen med mange andre historier. Det har stor betydning for dit liv og dine tanker, hvilke historier du har fået fortalt som barn. Prøv at tænke efter et øjeblik, hvilke historier der har slået rod i dig lige fra du var barn. Du må godt lige fortælle det til dem ved siden af dig.

Den første lignelse – diakonien handlinger bærer en frugt, vi ikke kan forudse, som vi måske slet ikke kommer til at se

Tak skal I ha' fordi I delte livshistorier med hinanden. Nu har vi så også svaret på, hvorfor *Jesus* fortalte så mange historier. Historier slår rod i os og bærer frugt. Forklaringer glemmer vi, men historier husker vi. En forklaring er som en færdig bundet blomsterbuket, en historie er som en pose blomsterløg, du lægger i haven.

Den første af de to Jesus-historier i dag handler om det. At man sår kornet, smider fuldstændig udmærket korn ud på jorden; i stedet for at bage fuldkornsbrød af det lægger man det ned og rådne i fugtig muldjord. På Jesus' tid havde de ikke biologi i skolerne, og de så ikke fine små tegnefilm af kimplanten, der lå rullet sammen inde i frøet og så eksploderede op. Kornet groede op af sig selv, og på magisk vis blev der tredive, tres eller hundrede gange så mange korn som før. Og SÅ høstede vi det ind.

Den historie kender vi da! Hvem har ikke prøvet at så karse på vat sammen med børn. Hvem har ikke prøvet at fortælle historier om det gode, det sande, det skønne og det sjove og så se dem der hørte historierne

blive glade for de samme ting. Hvem har ikke prøvet at behandle et andet menneske med omsorg og venlighed og så siden, mange år senere, ser du det menneske behandle andre med respekt og venlighed.

Vi fejrer Diakoniens Dag i dag, og hvis historien om kornet skal handle om diakoni, så handler den om alle de ting, du har gjort mod andre, fordi det var det ordentlige og gode at gøre, de slår rod i andre mennesker. Måske bærer de frugt en dag. Eller nogen har behandlet dig ordentligt en gang, så du får lyst til at behandle andre på samme måde.

Kan du huske en oplevelse af den slags, hvor det gode nogen gjorde mod dig, fik langtidsvirkninger? Prøv at fortælle det til naboerne igen.

Diakonien gør det gode, fordi det er godt, ikke fordi det er formålstjenligt.

Som Jesus døde for os uden at vide hvordan det endte

Sådan som for eksempel ham der fortalte historien, Jesus selv. Han gik omkring og gjorde godt mod andre mennesker. Mange troede, at han gjorde det for at samle sig et parti, en oprørshær til at vælte romerne. Men Jesus havde ikke noget andet formål med at gøre noget godt, end netop det: at det var godt at gøre sådan. Da de arresterede ham, nægtede han at gøre modstand, fordi han ikke ville gøre nogen ondt. Da han døde på korset, forstod han ikke hvor Gud var henne, men han bad for sine bøddler og sørgede for dem han holdt af.

Det slog rod i dem der så det og i alle os der har hørt om det siden. Vi gør det gode, fordi det er godt - ikke fordi vi vil nå en eller anden målsætning. Det kan godt være, det lyder tåbeligt - men hvordan var det nu Paulus siger?

*Når Gud er tåbelig, er han klogere end mennesker,
og når han er svag, er han stærkere end mennesker.*

Den anden lignelse – ved at være dig selv (ukrudt-sennepsfrø, selv om du helst havde været noget fint) er du i opdrag fra Gud og finder din diakoni

Det bringer mig til den anden Jesus-historie, den med sennepskornet. Jesus og hans venner kendte udmærket godt sennepsbuske. Det var noget værre ukrudt, som blev ved med at så sig selv i køkkenhaver og på marker, og det groede sådan så det man selv havde sået, det blev kvalt, og hønsene lavede reder inden under de nye buske, så det ikke var til at finde æggene.

Smådrengene i Nazaret hadede sennepsbuske, for de blev altid sat til at luge dem væk. Men hønsene og spurvene og de andre fugle elskede dem, for der var læ for forårsregnen og ly for sommervarmen under sennepsplanten. Fuglene takker Gud for sennepsfrøet. (Det gør jeg for resten også – jeg elsker at spise sennep).

Den historie kender vi da!

Der er ham skolekammeraten, der konstant får skældud af læreren, fordi han ikke sidder stille – i klassen er han ukrudt - men ude i skolegården suser han rundt og fører an i de bedste lege og beskytter dem de andre mobber. Der er sygehjælperen på plejehjemmet, der staver som en brækket arm og ikke kan skrive journaler, og hun taler med en tyk accent, men hun har en enorm tålmodighed til at hjælpe de forvirrede og varme øjne til at berolige de forskræmte.

Vi fejrer Diakoniens Dag i dag, og hvis historien om sennepsfrøet skal handle om diakoni, så handler den om at et menneske er en gave fra Gud til os andre. Netop ved at hun eller han er sådan som han er, ikke fordi han tager sig sammen til at være anderledes – et sennepsfrø kan ikke blive omskolet til tomatfrø – men fordi hun er den hun er, den Gud ville have plantet lige der. Den person som vi takker Gud for.

Diakoni handler om at være den Gud har skabt dig til, at være god til at være dig, for på den måde bliver du til glæde for andre. Og den der er mest forbavset over det, er måske dig selv.

Finale: Det vi gør, taler højere end det vi siger
– men fortæl historierne, de er frø til handlinger

Så hvad skal vi gøre, for at de næste dage også kan blive diakoniens dage? Dage med næstekærlighed, åbent fællesskab, omsorg for det skabte og kamp for retfærdighed?

Vi skal fortælle historier. For *historier* slår rod i vores sind og hjerte, og med lidt held og Guds velsignelse bliver historier til *handling*er.

Forklaringer bliver til bøger på hylden eller til diskussioner om hvilken forklaring der er rigtigst. Historier bliver til handlinger. Og det vi gør, taler meget højere end det vi siger.

Jesus døde for os og stod op af graven: Det siger, at han elsker os så højt som man holder af sine kæreste venner. Det behøvede han ikke forklare. Det han gør, taler meget højere end det han siger.

Jesus fortalte historier: Det siger, at han ikke ville binde os fast på regler og systemer, han sætter os fri til at tænke selv, til at leve os ind i historierne.

Jesus fortæller historier. Han fortæller dit livs historie, og han fortæller den sammen med din nabos historie og din værste fjendes historie, han fortæller den som en del af din families og din bys historie, som en del af Guds historie med verden. Og når du kommer hen til Guds spisebord, så giver han dig brødet og vinen. Det betyder, at du stadig er med i historien. Dem ved siden af dig er med i historien. Vi er med i en historie, der ender godt.

Forslag til en kirkebøn

Denne kirkebøn er tænkt læst op ved kirkens lysglobe/lystændingssted, hvor oplæseren tænder et lys ved begyndelsen af hver bøn og sætter det på plads under den gentagne lille vekselbøn. Bønnen kan læses af præsten eller af en eller flere af menigheden.

Lad os bede til Gud for kirken og for verden.

Gud, vi takker dig for alt hvad du har skabt.

For vinteren, der renser luften og fryser sygdomskim væk. For bladene, der dækker jorden, mens frøene slår rod. For blæsten, der rusker op i os og blæser det visne væk.

Vi takker dig for vores land her mellem himmel og hav, hvor vi sjældent har det for koldt og aldrig for varmt og tørt. Lad vores land også være et sted, hvor de færreste må fryse og lide nød, og ingen må gå til i rigdommens fristelser.

Læser: Derom beder vi

Alle: Herre, hør vor bøn

Vi beder for alle, der lider ondt:

ensomme mennesker, syge på krop og sjæl,
mennesker der sulter eller er på flugt, sidder i fængsel
mennesker der er bange for at dø

Vi beder dig, Gud, om at sende nogen til at hjælpe dem

– og kan du ikke finde nogen bedre, så send os.

Derom beder vi:

Vi beder for alle, der har magt og ansvar for andres liv:

Forældre, lærere, trænere, ledere, politikere, konger og dronninger og præsidenter

– og for os selv, når vi holder andres liv og lykke i vore hænder.

Vejled os og alle der har magt,

så vi bruger den til fred og retfærdighed for alle dine børn.
Derom beder vi:

Vi beder dig for alle kristne fællesskaber og kirker i verden,
for alle kristne der har det svært,
for kirken i Danmark og din menighed her i vores by.
Lad dem blive centre for liv og kærlighed.
Derom beder vi:

For vore døde beder vi,
at du, Gud, vil give dem og os alle en glædelig opstandelse på den yderste dag.
Alt det vi hver især bærer på af tak og bøn, glæde og sorg, lægger vi i din hånd.
Hør os, når vi hver især stille be'r.
(Stilhed.)
Derom beder vi...
Alle vore bønner ber vi i Jesu navn. Amen.